

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

Ekonomická efektivnost investic v odvětví výroby mléka

© 2015 ČZU v Praze

Autor práce:

Bc. Blanka Novotná

Vedoucí práce:

Ing. Jarmila Peterová, Csc.

Souhrn

Diplomová práce se zabývá ekonomickou efektivností investic v odvětví výroby mléka. Vychází ze současných trendů v zemědělství, konkrétně v odvětví živočišné produkce. Základní myšlenka vychází ze všeobecné situace v zemědělství, z investičního záměru vybrané zemědělské společnosti k výměně technologie dojírny a vyhodnocení předložené technologie. Prioritním zájmem bylo zjistit ekonomickou efektivnost nabídek technologií a zjistit, která ze dvou postoupených nabídek byla vyhodnocena jako efektivnější investice. Podstatou práce je seznámení s problematikou podnikání v oblasti agrárního odvětví, ekonomickými aspekty ovlivňující prosperitu vybraného podniku a předložení doporučení k možné úspoře vybraného podniku, v propojení na celkové výsledné náklady účtované servisní společností.

Klíčová slova

Ekonomické aspekty, ekonomická efektivnost, financování, investiční projekt, lidský kapitál, perspektiva, podnikatelský plán, strategie, produkce, zemědělství, chov skotu, technologie dojení.

Cíl práce

Cílem diplomové práce je aplikovat teoretické informace a znalosti z oblasti ekonomické efektivnosti investic na předložené konkrétní investiční projekty (viz příloha č.1 a č.2) ve vybrané společnosti, vyhodnotit zjištěné parametry ekonomické efektivnosti investičních projektů, a zda vynaložená investice je pro danou společnost ekonomicky efektivní a v závěru posoudit, která z nabízených možností finanční investice by byla pro společnost výhodnější. S ekonomickou efektivností souvisí nejen příjmy společnosti, ale také stávající a očekávané výdaje na tuto investici.

Ve vlastní práci, na základě výpočtu dle příslušných ekonomických vztahů, bude zjištěna ekonomická efektivnost vybraných investičních projektů. Projekty, které byly vybrány na základě rozhodovacího procesu ve vybrané společnosti.

Součástí vlastní práce, pro podporu posouzení ekonomické zdatnosti vybrané společnosti, je porovnání finančních ukazatelů ekonomické prosperity s několika dalšími společnostmi podnikající ve stejném odvětví zemědělské produkce.

Ke zjištění cílů diplomové práce bude čerpáno z interních účetní dokumentace servisní firmy Servis Novotný, IČ 68461399, Střezetice 16, kde budou použity k výpočtu fakturované náklady za jednotlivá období a vyhodnotit, zda efektivnost investice technologie živočišné produkce ve sledované společnosti zajistí její prosperitu a povede k tvorbě zisku či ekonomické úspoře společnosti.

Metodika

Základ metodiky k tématu diplomové práce, která se zabývá ekonomickou efektivností investic při výrobě mléka, vychází z prostudované odborné literatury, s přínosem čerpaných z odborných informací a z osobních konzultací s jednotlivými odbornými konzultanty, a poznatky z nich jsou popsány v jednotlivých oddílech kapitoly literární rešerše.

Úvodní část seznamuje se základními atributy podnikatelského prostředí, s potřebným ekonomickým vědomím ve složitém prostředí zemědělského odvětví. Základem podnikatelské činnosti je znalost legislativních podmínek daného státu, v našem případě České republiky, a navazující legislativy Evropské unie.

Hlavním impulsem byl návrh investičního záměru na výměnu technologického zařízení dojírný v zemědělské společnosti Rolnická a.s. Králíky u Nového Bydžova, farma Petrovice. Z předložených pěti nabídek byly vybrány dvě různé varianty, které odpovídaly požadavkům po stránce technologické vybavenosti, avšak bylo nutné řešit nejasnosti z hlediska ekonomických ukazatelů – ekonomické efektivity.

Z jednotlivých vybraných metod ekonomické efektivnosti bude vyhodnoceno, zda předložené varianty nabídky technologického zařízení jsou ekonomicky efektivní, případně zjistit ekonomickou akceptovatelnost investičního záměru. K tomu budou použity metody **dynamické a statické** vycházející z početních vztahů.

V teoretické části pro základní informovanost a ucelenost k vybranému tématu byly prezentovány legislativní dokumenty, jejichž znalost a dodržování jsou potřebným základem ke vzniku a provozování podnikatelské činnosti v oblasti zemědělství.

V diplomové práci k tématu ekonomické efektivnosti investic při výrobě mléka byly dále využity poznatky z osobních konzultací, a z praktických zkušeností vedoucích pracovníků zemědělské společnosti Rolnická a.s. Králíky, 504 01 Nový Bydžov, IČ 25978438, včetně interních poznatků z podnikatelských aktivit v oblasti agrárního odvětví, především z konzultací s předsedou družstva Ing. Tomáškem a hlavním zooteknikem panem Daranským. Použitá interní ekonomická data jsou čerpána z výročních zpráv výše uvedené společnosti za rok 2012, dále z jednotlivých kvartálních oběžníků o výsledcích hospodaření za jednotlivá střediska za rok 2013, a porovnány s několika zemědělskými farmami s přibližnými odpovídajícími podmínkami a chovem stáda KTPM.¹

Výrazný vliv na ekonomickou efektivnost investic mají nákladové položky na živočišnou produkci, kromě již zmíněných nákladů v živočišné výrobě na energii, stelivo, krmné směsi jsou významnou položkou také servisní služby, kde data byly čerpány z interních zdrojů firmy Servis Novotný, IČ 68461399, Střezetice, která zajišťuje montáže dojící technologie, záruční a

¹ Zkr. KTPM – krávy s tržní produkcí mléka

pozáruční servisní služby v rámci technologického zařízení používané v živočišné výrobě v jednotlivých farmách.

V závěru vlastní práce pro vyhodnocení a doložení efektivity hospodaření společnosti v oblasti peněžních toků a investic budou použity výpočtové vztahy finanční analýzy:

- Rentabilita vlastního kapitálu (Return On Equity, ROE)⁹)
- Rentabilita výnosů (tržeb) – (Return On Sales, ROS)
- Rentabilita vloženého kapitálu
- Míra zadluženosti vlastního kapitálu
- Rentabilita celkového kapitálu (Return On Assets, ROA)

Rentabilita, respektive výnosnost vloženého kapitálu, je měřítkem schopnosti dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Je to schopnost podniku vytvářet nové zdroje, vyjadřuje míru zisku, která v tržní ekonomice slouží jako hlavní kritérium pro alokaci kapitálu.

Nedílnou součástí metodiky je seznámení s prostředím zemědělské prvovýroby, možnostmi na současném trhu s technologiemi pro zařízení dojíren a jejich dodavatelů, vliv zemědělské politiky a dotačních systémů na rozvoji a budoucím vývoji v oblasti agrární a strukturální politiky pro období 2014 – 2020.

Závěr práce je zaměřen na vyhodnocení zjištěných výsledků hodnocených nabídek investice č. 1 a č. 2 na dojící zařízení, ale také jakou významnou funkci mají náklady na servisní služby, a nakonec v tabulce vyčíslené ukazatelé rentability za období let 2003-2013, ze které lze rozpoznat jak se vyvíjela ekonomická situace od založení zemědělské společnosti až do roku 2013, jakým způsobem ovlivnila investice rentabilitu podniku.

Závěr

Hlavním myšlenkou diplomové práce bylo představit podnikající subjekt, nastavené podmínky pro podnikání zvláště pro společnosti podnikající v oblasti agrárního sektoru. Oblast se specifickými podmínkami, kde jejich pracovní nástroje jsou finančně náročnější než v jiných oblastech. Z hlavní myšlenky se stal impuls pro zjištění řešení hodnotícího procesu při výběru mezi několika variantami nabízených technologií zařízení dojírny, jaká kritéria sehrávají důležitou roli, co je pro zemědělce rozhodující a jakým způsobem vyhodnotit předložené nabídky konkrétních investic od obchodních společností. Projekt vlastní práce byl postaven na zjištění a vyhodnocení ekonomické efektivnosti nabízených variant technologického zařízení, které postoupily ve výběrovém řízení.

Předmětem byl investiční záměr zemědělské společnosti Rolnická a.s., Králíky u Nového Bydžova, Královéhradecký kraj, Potřebu řešit současně nedostatečnou výkonnost stávajícího technologického zařízení dojícího systému na farmě Petrovice u Nového Bydžova a zároveň bylo nutné přihlídnout ke negativnímu vlivu na dojený skot (časté záněty, nedostatečná vydojenost zvířat, nutné mechanické zásahy při procesu) a neposlední řadě častými zásahy a narušování probíhajícího procesu má také negativní vliv na welfare zvířat. Předkladatelem obou investičních projektů byla shodně obchodní společnost KUPÁLA spol. s r.o., Pelhřimov, zastoupená obchodním ředitelem společnosti Ing. Němcem. posouzení ekonomické efektivnosti předložených investic v odvětví výroby mléka byly použity pro hodnocení investic metody dynamické a statické.

U nabídky investice č. 1 pozitivním přínosem pro zemědělskou společnost byla větší kapacita dojících stání, a tím by společnost docílila snížení některých ekonomických ukazatelů. Úspora spočívala v ekonomicky úspornější frekvenci dojení, přičemž by se úspora dotkla mzdových nákladů za 1800 hodin a činí 195.552 Kč, zjištěná úspora odpovídá jedné pracovní síle po dobu 11 měsíců v této společnosti. Doporučením bylo pracovní místo zachovat, zlepšit produktivitu práce a ušetřený čas věnovat k osvětě a odborného proškolení zaměstnanců v oblasti nových možností využití technologického zařízení a zlepšení pracovního prostředí na farmě.

Další dílčí kapitolou bylo posoudit rentabilitu společnosti a vliv servisních nákladů, které jsou vynaloženy na bezproblémový chod technologického zařízení, přičemž bylo zjištěno, že základní materiál a náhradní zboží se podílí nákladem 469,- Kč na krávu a rok, což činí denní podíl 0,40 Kč na l mléka.

Tabulka č. 16 - Výsledky jednotlivých nabídek v posloupnosti metod dynamických a statických:

Dynamická metoda	Označ.	Nabídka investice č. 1.	Nabídka investice č. 2	Hodnocení nabídky číslo
Doba návratnosti	PP	6 let	4 roky	č. 2
Index ziskovosti	PI	1,50%	2,10%	č. 2
Čistá současná hodnota	NPV	2.427 tis. Kč	3.817 tis. Kč	č. 2
Statická metoda	Označ.	Nabídka investice č. 1.	Nabídka investice č. 2	Hodnocení nabídky číslo
Celkový příjem z investice	CP	12.630 tis. Kč	12.630 tis. Kč	stejný výsledek
Čistý celkový příjem z inv.	NCP	7.764 tis. Kč	9.154 tis. Kč	č. 2
Průměrné roční cash flow	ØCF	1.263 tis. Kč	1.263 tis. Kč	Stejný výsledek
Průměrná roční návratnost	Ør	26%	36%	č. 2

Zdroj: vlastní prezentace

Seznam literatury

- 1) MANKIW, N.G. Zásady ekonomie, (Principles of Economics). Dotisk vydání 1998, GRADA Publishing, a.s., 2009. 768 stran.
ISBN 978-80-7169-891-3
- 2) ŠVARC, Z. a kolektiv. Základy obchodního práva 2. rozšířené vydání, VaN Aleš Čeněk, 2009. 432 stran.
ISBN 978-80-7380-144-1
- 3) ŽÍDKOVÁ, D., ROSOCHATECKÁ E., Ekonomika podniků. 1.vydání, ČZU PEF v Praze, 2009, 153 stran.
ISBN 978-80-213-1886-1
- 4) SVATOŠ, Miroslav, prof.Ing., CSc. a kolektiv. Agrární politika.1.vydání, 2. dotisk, ČZU PEF Praha, 2013. 200 stran.
ISBN 978-80-213-1914-1
- 5) Ministerstvo zemědělství. Metodika k provádění nařízení vlády 2013.
ISBN 978-80-7434-104-5
- 6) Bouška J., a kolektiv, Chov dojeného skotu. 1.vydání, nakladatelství Profi Press, 2006. 186 stran.
ISBN 80-86726-16-9
- 7) Schiller Bradley R. Mikroekonomie dnes.
Computer Press, 2004. 404 stran.
ISBN 80-251-0109-6
- 8) Scholleová H. Investiční controlling.
Grada Publishing, 2009. 1. vydání, 288 stran.
ISBN 978-80-247-2952-7
- 9) Scholleová H. Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy.
Grada Publishing, 2012. 2. aktualizované a rozšířené vydání, 272 stran.
ISBN 978-80-247-4004-1
- 10) PETEROVÁ J., Ekonomika výroby a zpracování zemědělských produktů.
Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2013, vydání čtvrté, 1. dotisk, 253 stran.
ISBN 978-80-213-2053-6
- 11) ŽÍDKOVÁ D., Investice a dlouhodobé financování,
Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2007, vydání čtvrté, 180 stran.
ISBN 978-80-213-1636-2